

ЗВЕЗДА

Цена огласима:

На I. стр. цела стр. први пут 15.— дин., $\frac{1}{2}$ стр. 8.— $\frac{1}{4}$ стр. 6.— дин. На остале три стр. цела 10.—, $\frac{1}{2}$ стр. 6.—, $\frac{1}{4}$ стр. 4.— дин. Понављања у половини цене. Огласи више од три пута по погодби.

ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА КОСТЕ НИКОЛИЋА И ДРУГА

ДОБИЛА ЈЕ НАЈВЕЋИ ИЗВОР:

Зимског рубља мушког, женског и дечјег, као: кошуља, поткошуља, гаћа, чарапа и прслука, између којег и рубља Д-р. Јегера са гаранцијом да је право;

Женских блуза, сукања, муфова и краглова од пелца;

Зимских капа мушких, женских и дечјих;

Каљача петроградских;

Обуће мушке, женске и дечје за улицу и по кући;

Спреме за удаваче, младожење и девере;

Шалова за кумовске и старо-сватске свеће;

Шешира и цилиндера најновијих и у свима ценама;

Рубља белог мушког и женског;

Марама женских за испод и преко либадета, затим марама кашмирских, штофаних и плетених;

Краватни мушких;

Кишобрана свију врста;

Ћебета и пледова;

Сапуна, мириса, теста за зубе, воде за уста, лице и косу, помаде и прашка за лице;

Албума, новчаника, табакера, и остале помодне и галантериске робе.

◆ ЦЕНЕ СУ УТВРЂЕНЕ И ЈЕВТИНЕ. ◆ 8. - 6. - 10

Поручбине из Србије извршују се најсолидније и најтачније.

је сам кнез располагао једним салоном, кабинетом и облачионицом.

И он је имао право! Ја бих то исто учинио да сам само кнез!

Ја сам на железници, као воденичар у својој воденици; док точкови лунају дотле спавам; кад они престану да лупају, онда се пробудим што је наступила тишина. Око пола ноћи задржао се воз много дуже, но што то обично бива, на једној мањој станици кроз ноћну тишину је непрестано одјекивао звук шиштаљке, док су вагони и напред, и навраг гурали. На један мах отвори влаковођа врата мога купеа, те ми саопшти да се осовина на вагону, у коме је био смештен кнез, толико угрејала, да је цео вагон постао неупотребљив, а тога се и морају путници из истога распоредити по осталим вагонима. У мој купе, како рече влаковођа, долазе још двоје путника.

Па добро; тако ми и треба!

Влаковођа ме упита за тим, којој вери припада душа моја?

Ја му на то рекох, да сам евангелиста.

Онда је све у реду. Онда могу путовати са мном у једном купеу кнез и његова васпитачица. — Да сам рекао да припадам којој другој вери, сигурно би ми одредили прица.

Када је влаковођа видео да сам ја добричина, он рече још и ову молбу:

„Господин доктор би желео такође да путује у једном купеу с кнежевићем“.

„У овом купеу има само три места.“

„Господин доктор је рекао, да ће личности која му уступи место платити путни трошак до Цириха“

Заста, доктор је мислио као какав витез.

„Ако господин доктор хоће да промени своје место, то нека га мења с доказом.“

Влаковође несташе на овај мој одговор, да би се појавио сам господин доктор.

Био је то изврсан човек, пријатног изгледа. Он ми се представи као доктор Мајер.

НЕМА ЋАВОЛА

РОМАН

НАПИСАО Мавро Јокај

ПРЕВЕО С МАЂАРСКОГ
Стеван Б. Води

I.

Крајем седамдесете године путовах преко светогот Готхарда за Париз. Путници који долажаху из Италије бежаху већ поселили све вагоне за спавање, али сам и ја, поред добре напојнице влаковођи, дошао до угодног позукупеа, где сам се сместио како сам могао и

умео. Сасвим је природно да сам само у последњем вагону могао бити смештен, што је доста непријатно и у обичним приликама, а особито онда када се човек провлачи заједно с влаком кроз светоготхардски тунел, где се последњи вагон љуља јаче и од саме детиње колеске.

Влаковође се старао да ситуацију улепша. Истим је возом путовао син неког неизмерно богатог набоба, са свом својом кнежевском пратњом; имао је лекара, васпитачицу, куvara, маршала, црног послужитеља и нанослетку купаче. Сви они имађаху боља места, док

Пре свега молио ме је за извинење, јер је влаковођа рђаво разумео био његове речи. Он није ни у ком случају мислио да ме вређа. Али његов штићеник није научен да путује сам, нити пак може да подноси дим од цигара. Ја му дадох реч, да за све време, док су они у мом купеу, нећу пушити. За овим ме је доктор питао да писам којим случајем Рус, јер сам имао на глави шубару од астрахана, као и на зимском капуту крагну око врата. На то питање сам му рекао да за сада још писам Рус, већ да се морам задовољити што сам Мађар.

Ни против тога није имаошта да примети. Хтео је само још да дозна, да не владају и ове године, као прошле, у мађарској богиње и дифтерија.

Ја сам га уверио да тога више нема у мојој отаџбини. Моје су га речи потпуно увериле, те он сада даде знак да се може прићи моме купеу, а да се притом кнежевићев скупонени живот не излаже опасности.

Прво се попе, помоћу докторовом, једва госпа, чије су обе руке биле препуне неким кутијама и торбицама, — сигурно васпитачица. Њој је следовао један марцијални приац, чији је пешир био ишаран златним жицама; он је унео и кнежевића.

Могло му је бити од прилике пет година, а сав је био увијен у неке мараме, те је изгледао као дете у повоју; на глави му је била путничка шубара.

Госпа је говорила с доктором немачки, с влаковођом француски, а са прицем енглески. Лица јој нисам могао да видим, пошто је потпуно било увијено густим пелом, који јој је до самога врата допирао.

Она седе поред десног, а ја поред левог прозора, а дечка метнуше на средње седиште.

Било је то дете жалосна погледа, а бледа лица; танким, јако стегнутим усницама, а великим, а и затворено плавим очима. Он је пуштао, да га приац наменшта међу оне силне јастуке и покрива шаловима, као да није имао своје воље. При том се приац непрестано смејао и пуштао од себе неке неразумљиве гласове, као што је то обичај у домаћих животиња, али без да је то ма и најмање утицало на дечка. А када је приац детињу руку принео својим устима — која су већа од детиње ручице била — дете га опшину по образу? приац се на то смејао, али се одмах и повукао из купеа.

Једва једном, сад беху сви смештени и влаковође почеше затварати врата, те се и воз за мало времена крену.

Одмах сам приметио да је госпа било непријатно што је прозор отворен, те је замолих за дозволу да га затворим. Она ми заблагодари и у исто време замоли ме за извинење, што ми је спречена удобност њеним присуством, а што се неби десило да се није угрејала осовина њиховог вагона.

Ја се пожурих да јој изречем моју

РАСПРОДАЈА

РАСПРОДАЈЕ

Радња код Вредног Радника

ЈЕДНУ ВЕЛИКУ ПАРТИЈУ

САМИХ

КАПУТА ЗИМСКИХ

кратких и дугачких више сорти

од добрих штофова

и

ВРЛО УКУСНО ИЗРАЂЕНИ

СТОВАРИШТЕ ГОТОВОГ ОДЕЛА

ЕШКЕНАЗИ И ХЕРЦОГ

Београд

Васина улица бр. 12.

3, 8—10

Шабац

у кући Крестановића на великој пијаци.

РАСПРОДАЈА

НАЈВЕЋА И НАЈСОЛИДНИЈА ПЛАТНАРСКА РАДЊА ЈЕ
у Београду

КОСТЕ НИКОЛИЋА И ЈОВАНОВИЋА

УЛИЦА КН. МИХАИЛА и „ТЕРАЗИЈЕ“

У тој радњи добија се најлепши избор:

ПЛАТНА у свима ширинама и квалитетима;

ПОРХЕТА бела и у боји, клот и у мустрама.

МОЛДОНА, ФЛАНЕРА и ЧОЈИЦЕ

у свима ширинама и ценама.

ЦВИЛИХА, КОНОФОСА и ОКСФОРДА

за душеке, ролетне и јастуке.

У богатом избору:

ТЕПИХА

у свима врстама, ширинама и ценама.

За тим:

ЗАВЕСА чипкани и **ЗАВЕСА** штофани,

свију квалитета, свију боја и свију цена.

и најзад: Вуне и вунице за чарапе, Памука, Јуте, Конгре-штофа,

Свиле, памука за штиковање и остале ситнице, које овој радњи припадају.

Сва роба је одличног квалитета.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ.

Поручбине из Србије извршују се најтачније а мустре на захтев шаљу се бесплатно.

1, 8—10

ИЗЛАЗИ
у шорником, четвршом
и недељом

ЦЕНА:
за 1 месец 1 динар
или 1 круна

Претплату примају све поште у
Србији и иностранству

ЗВЕЗДА

ПОРОДИЧНИ ЛИСТ

Претплату треба слати:
ШТАМПАРИЈИ
ПАВЛОВИЋА И СТОЈАНОВИЋА

Неплаћена писма не примају се

Рукописи не враћају се.

УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ
У ДУБРОВАЧКОЈ УЛ. БР. 9

БРОЈ 10 ПР. Д.

Уредник: Јанко М. Веселиновић

БРОЈ 10 ПР. Д.

ФАНТАЗИЈА

Скрхана лађа, још катарка вири,
Ни шума точкова, ни вике морнара,
Љуљушка се море, хладан ветар пири,
Све је мирно, тихо, све се сад одмара...
Камо капетана, и путници камо? —
На дну океана све епокојно спава!
А погледај небу, на висини тамо —
Крај престола њихов лик се оцртава!

Сокољанин.

ПРЕД БЛАГАЈНИЦОМ

— ДРАГОМИР МАРКОВИЋ. —

(СВРШЕТАК).

— Шта мислите — рече онај мањи и намигну весело — кад би ми нешто »упалило« — па главни згодитак! Јао, полудео бих од радости! Замисли: ја седим у соби и учим какав несносан предмет; наједанпут се врата широм отворе и Чива, сараф, улети сав задуван: »И, господин, и добили сте сто хиљада...

— Доиста, па који ти је број срећке? — прекиде га онај други.

— Број? Море, ја и немам срећке, него тек онако... фантазирам.

— Баш си будала! рече му овај, и гласно се насмеја.

Крај прозора седе две дебеле жене, са раскопчаним бундама, а у лицу црвене од врућине. Једна од њих држи корпу.

Оне полако разговарају.

— Бога ми, не знам шта да се ради — рече једна, одмахну главом и подиже обрве у вис. — Скупоћа, скупоћа, а пара нема — па мука жива. Ето, остала сам данас без десет пара. За ручак

нисам ништа ни спремала, него, ако ми да оно мало пара, узећу што на пијацу.

— Тако ти је, кумо, и код мене — рече она, што је држала корпу — мало пара а много треба, па не знам, како ће да се излази на крај. Ето, кроз који дан је и »први«, па треба и кирију платити...

— Ама је л' ви, оно, још сеђасте на Врачару? — прекиде је она друга дебела, са раскопчаном бундом.

— Није, кумо; преселили смо се. Влажно, влажно, па не могу, слатка, да ми деца пропадну. Сваки дан по некоме тек нешто фали. А и далеко је, сестро, деци за школу.

— Па где сте сад са станом? — упита опет она друга.

— Сад смо у Савамали; ако знате ону двокатницу са балконом, па одмах преко пута, једна омалена кућа са четири прозора; баш до пиљарнице.

— Нешто не могу да се сетим...

— Та како да не знате — одмах до пиљарнице. Само упитајте где седи госпа Живка, удовица. Свака ће вам показати.

— Јест, јест, сад се сећам — рече она дебела, ма да опет није знала где је то, само се бојала, да јој ова поново не објашњава.

— ...Па то, кажем вам, треба за кирију — настави опет она, што је држала корпу — па ми онај млекација сваки дан проби главу: »Госпоја, кад ћемо оно мало да намиримо.« Па треба у бакалницу; па ово; па оно. А деца већ одрасла, па једно: мајко, хоћу оно — па лепо човек да излуди.

— А колико имате деце? упита једна мршава удовица, којој се већ досадило, да непрестано ћути.

— Е, моја госпођо — четворо. Троје су мали: све једно другом до ушију; а најстарији ће, ако да Бог здравља, до године у Академију.

— Нека су вам живи и здрави — рече мршава удовица, па опет ућута.

Настаде пауза.

На једној клупи седи један крупан жандарм, риђе косе и бркова, и држи у руци велики проток. До њега седи један малишан, који је испод мишке држао књиге, а обема рукама стегао признаницу за пензију. За тим једна девојка и још две подбрађене удовице.

Сви остали стоје пред вратима благајниковим и по мало гурају једно друго напред.

— Та немојте се тако гурати; сву ћете ми хаљину подерати — викну једна крупна удовица, која због врућине беше »одвезала« шамију, те јој оба краја висе доле.

— Па и мене гурају... ето видите... та немојте, молим вас... сви ћемо доћи на ред — рече она што је била иза крупне удовице, па се још више примиче напред.

— Јао, мајко! — продера се један дечак, који беше чак код врата благајникових; — хоћете ме угушити.

И он се једва искобеља из гомиле, те стаде код прозора, сав блед, да мало одахне.

— А чу ли, Бога ти, кумо — рече она дебелица оној, што је држала корпу — чу ли, да Јулка удаје ћерку?

— Која Јулка?

— Та, Јулка, Бога ти — зар не знаш? Јулка покојног Митра казначеја; она алапача, што сваког грди!

— Та ћути, жено! Њена се ћерка удаје? — зачуди се ова и спусти корпу на патос. Кад она удаје кћер, поудаваће се, вала, све девојке! Оно, да кажеш, девојка је на своме месту, мало је истина разрока, али не мари; него њена мајка, она, она алапача. Па за кога, Бога ти?

— За кога? За једнога красног младића — лане је свршио богословију. Лепо обрлатише човека — па то ти је.

— О, жено, шта ми рече! Па како се познаше?

— Како? Тај што је испросио, најбољи је друг неког Јулкиног рођака, који је такође богослов. Па га он одведе њима, и то баш прошле недеље, кад су славили Св. Луку — те ти она, како је Бог дао брбљиву, око њега цили — мили, те мало винца, те онај враг с црним очима — еле, они ти њега лепо уловише...

У томе се продера онај деран, кога хтедоше да угуше.

— Море, кумо, хајде да станемо у ред, ваљда ће скоро издавати пензију.

И обе се подигоше, те приђоше гомили.

Запара беше ужасна.

Сви повадили из џепова признанице, те их држе у рукама.

Једна намрштена жена, са зеленим очима, хлади се марамом и гунђа:

— Ух! ово је ужасно! Шта мисли тај благајник, те не пушта унутра? Има већ два сахата како овде дреждимо!

— То је »безобразлук«! — узвикну једна жена у српском, којој се са знојем беше помешала и боја од косе.

— Вала баш! — додаде једна сува удовица и покуша да приђе ближе, али једна баба, која стојаше пред њом, не даде јој ни прићи.

Један чиновник изађе из благајнице и једва се прогура кроз гомилу.

Ред се поквари.

Сви јурнуше да буду први.

Сува се удовица нађе чак код врата, а она баба, која је стојала пред њом, беше последња, па, видевши, да неће никад добити реба, одгегуца до врата и изађе, мичући једовито уснама.

Мата стоји на прагу, држи кваку и чека да на позив благајников, пушта редом унутра.

Звонце зазвони.

Мата се подиже на прсте и погледа преко гомиле на таблу са нумерама.

Беше нумера 1.

Он уђе благајнику.

— Хвала Богу! — рекоше неке.

— Сад ће, сад ће — рече једна онима што седе.

Оне се подигоше са клупа и приђоше гомили. Сви држе признанице и чекају.

Врата се отворише.

Мата стаде на праг, и тупим промуклим гласом, као судија који чита смртну пресуду, рече:

— Господин благајник не може данас због послова издавати пензију!

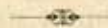
26—IX—96.

Београд.

ПРИЈАТЕЉУ ДРАГИ....

— ХАЈНЕ —

Пријатељу драги, твоје срце воли
Заљубљеног тебе нови муче боли.
Твоја глава, анадем, мрак све већи скрива,
Ал у срцу твојем све јасније бива.

Пријатељу драги, заљубљен си јако,
Али ти то нећеш да признаш никако.
А ја ето видим жар срца ти врела,
Како ти је пршњањ прогор'о до тела.

Београд, 1898.

Влад. Станимировић.

ГДЕ ПОМОРАЊЕ ЗРУ

ОД
Н. А. ЉЕЈКИНА

(Наставак)

XXV

Кад се Руси снабдеше улазницама, упуте се у играчке салоне. Али, да би дошли до ових, ваљало им је проћи кроз једну величанствену салу. Та је сала, по свој прилици, одређена била за одмор онима, који су у игри изгубили; свуд унаоколо беше украшена неким диванима. У тај мах, кад Руси ступише у салу, нашло се у њој педесет-шесет особа, од којих једни ходише тамо овамо, а други седеше. Беше ту и господе и госпођа. Господа пуше... На сваком лицу могла се читати нека туга. Свако се беше одвојило за се: групе ниси могао видети. Овде онде ако си и могао опазити да стоје по двоје, ниси чуо од њих никаква гласа: они су или ћутали, или шапутали. Ни шале, ни смећа ниси могао опазити. Све се то некако усредредило у се, и оно кретање по мозаичком поду било је неосетно, без ларме. Тако бива обично у кућама где је мртава, или болесник, што тешко болује. И та туга, и та усредсређеност публике бејаху несносни свакоме. Чак ни раскошљук намештаја у сали није због тога производио никаква утиска на оне, који ту долазе.

— Тфу!... Да грдне несреће!... Некако ти отужно постаје... Што овај свет све иде а ћути? пита Коњурин Глафиру Семјоновну.

— Од куда бих ја знала? одговара ова раздражљиво. — У правом аристократском друштву не ће се ваљда викати.

Ова тужна околина учинила је и на њу јако дејство.

— Где, она млада госпођа са птицом на шеширу, што се погрбила и седи у углу, плаче! Сигурно је много изгубила, — вели Николај Иванович.

— Плаче, ја! Ти све натрашке видиш.

— Па разуме се да плаче. Зар јој не видиш сузе у очима? Муља очима и сузи... Јамачно је много штетовала.

— Могао је и муж да је увреди.

— А што би онда држала новчаник у рукама и пребрајала новце? Где, сребро. Па и од тога има свега три франка и неколико сантима. На први поглед видиш да је то остатак. Та се од истине проиграла.

— Е то је заиста чудо, што ви волите у свему да видите што је рђаво.

Међу тим Николај Иванович није ока спуштао са те даме. Она беше млада, а богато и кокетно одевена. У самој ствари она је плакала. А кад баца новчаник у џеп, тешко уздахну и замисли се, гледајући упорно у један стуб, што се нађе пред њом. Тако је поседела неколико секунда, па баца поглед на десну руку, опипа бразлетну и стаде је скидати с руке. За тренутак скочи с дивана и стаде тражити некога погледом по сали. По сали је шетао неки црн, бркат господин, у дугачком капуту, енглескога кроја и тавне боје; руке приметно за леђа, у зубима држи запаљену цигару. Дама се упуту

правце њему. Он стаде, узео цигару из зуба у руку, и, како беше висок, наже се дами, као да је хтео кљунути је својим дугим и савијеним носом, источнога типа. Стадоше разговарати. Дама му пружи бразлетну. Он је узео, хладно и учтиво махну главом и оде од ње тражећи и сам некога погледом. Није дуго потрајало а њему притрча онизак и подебео човек, с проседом, неочешљаном брадом, у граорастом оделу. Они одмакоше мало у страну и стадоше шаптати, разгледајући бразлетну. Затим, онај брканлија дозвољава даму и, спустивши бразлетну у један џеп, извади из другог џепа новчаник, па узео одбрајати јој новце.

— Гле, Глаша, гле! Она дама што је плакала, сад заложиле овом кајишару своју бразлетну. Даде му бразлетну и ево је где новац прима! рече Николај Иванович жени, а прстом јој показује куда треба да гледа.

— Та, ви умете само да бедите.

— Та шта је бедим! Ено, гле!... код онога стуба... Видиш ли?... Овога часа даде му бразлетну и узео новац. Ено, сад јој пише признаницу.

Бркати господин заиста извади записну књигу и стаде писати нешто писаљком. За тренут би готов, оцепи из књиге лист и даде га дами. Ова брзо зграби лист и брзим кораком потрча вратима, што воде у играчке салоне, које чуваху вратар и контролор.

— Но, јеси ли се уверила? пита жену Николај Иванович. — Видиш ли какво је ово играчко гнездо?... Ништа без кајишара!

— А зар је мало будала у свету? одговара Глафира. Коњурин је такође видео операцију залога, па се чудило:

— Мајсторски! Сасвим по цивилизацији! рече он и цвокну језиком. — И како то све иде мирно, без забуне! Е дивно је чудо, да играчки дом има и канцеларију за залог....

— Погодили смо где треба доћи! уздише Николај Иванович, и одмах затим пита: — Где ли играју? Где ли је тај вертеп? Где је тај рулет?

— Биће да је овде: кроз ова врата сви пролазе! одговара му жена а главом маше на врата, куда се упутила она дама, што је своју бразлетну заложила.

Сви се упутеше тим вратима. Глафира је предводила.

Вратар и контролор на мах им затворише пут и заискаше билете. Контролор марљиво разгледа билете погрешно изговори презиме Коњурин, и најпосле, вративши билете узвикну: *entrez, messieurs* (уђите господа). Вратар им отвори врата.

— Једва једанпут до раја дођосмо! рече Коњурин. — Људи им носе новац, крваво зарађен, а они, на сваким вратима стражу поставили.

Иванови и Коњурин угледаше цео низ великих, дугачких салона, који беху одељени један од другог широким сводовима. По средини су стојали огромни столови, а око њих се у густим масама гурала публика. Даме су се протискивале кроз људе и пружале руке с новцем. Људи им заграђиваху пут да би се сами што пре примакли столовима и ставили на нумере своје новце. Ту није било извињавања, ако је ко коме стао на ногу, или, ако је ко кога гурнуо лактовима. Страст је овла-

дала над свима. На све стране видиш црвена лица, чујеш тешко, испрекидано дисање, гледаш чупаве фризуре, на које су даме, предане игри, одавно заборавиле. И овде, као и у великој предњој сали, чујеш шепат-говор, који се састојао само од играчких термина, и који је овда онда прекидан био познатим узвизима банкаревим: „Faites vos jeux!“ и „Rien ne va plus!“

Иванови с Коњурином обиђоше све салоне, врљајући поред столова и разгледајући свет, што је унаоколо стојао и седео. Иза једнога стола чуше они руски узвик:

— Тече ова проклета игра, да ми је мрак пред очима!

— Чујеш! како нашега Руса деру, рече Коњурин и махну главом у правцу на један сто. — Дакле, пао си у клопку, голубићу!..

— Сам је крив. Који га ђаво тера на гвожђа! одговори Николај Иванович.

— Ама, овде по неки и добијају, примети Глафира Семјоновна. — Читала сам пре некако у новинама, како је неки келнер из ресторана задобио овде грдно имање.

— Ја држим, да је таквих људи врло мало. Јер, кад би се други овде богаташили, од куда би се овакав дворан, за игру само, подигао? Размисли сама. Видиш, ово је двор, ово су украси, који грдно коштају!

Од једнога стола одиђе један човек, с црном брадом. Лице му не беше првено, већ бледо као смрт. Он тури руку у косу и рашчупави се; свали се на округло диванчић и, одупревши се рукама у колена, бесмислено гледаше преда се у под.

— Јамачно су и овога лепо обријали!.. примети Коњурин.

— Ево и једне бабе, где врља да се издува, — вели Николај Иванович и показује прстом. — Јамачно се по добро ожегла.. Гле, како јој се шешир накривио, а она и не опажа! Е, моја бабо, грехота је у твоје старе дане ићи и играти на вртушци! Боље би ти било да си код куће остала, те се молила Богу!

Глафира се стаде љутити.

— Ух! Да ли знате како сте ми обојица мрски, због тога заједана! рече она мужу и Коњурину. — Ја се спремам да опробам срећу, а они с обе стране окупиле: те не знам, како су онога обријали, те не знам, како су ову ожегли! То није лепо... Ни у каквој игри не треба тако говорити... Јер, ако непете човека ободрити, не треба ни да га заједате тако осорљивим речима.

— А како ти мислиш играти, кад не знаш, како се овде игра? примети јој муж.

— То је, бар, проста ствар. Стаћу уза сто, па ћу гледати што други раде и онда ћу разумети, у чему је ствар. Ено стола, где је мало комотније, тамо ћемо и отићи.

И она се упути столу. Муж и Коњурин пођоше за њом.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ОН СЕ ОСВЕТИО!

ЈЕДАН СТРАШАН ДОГАЂАЈ

Посвећен најпрвијем српском песнику, најдаровитијем приповедачу овога века и најмењијем хумористи.

Изашла је књига твоја,
Пуна зноја,
Пуна боја.

Ј. Стеванчић, одлични песник и хумориста, или, боље рећи, хумористичан песник, поче, тако, од један пут, издавати своја скупљена дела на превелико задовољство блажених савременика.

Једнога понедељника изиђе прва свеска тога одличнога бисера, а већ у други петак лежао је литерарни критичар књижевног листа „Месеца“ у својој постели — мртав.

Он је био мртав, потпуно мртав... О томе се прва уверила његова газдарица, која је, као и свако јутро, ушла у његову собу, да му донесе шољу кафе.

Још истог дана дошао је у главну полицију г. Јевта Стеванчић, да се сам пријави власти, као лице, које је извршило поменуто злочинство. Он је показао члану управе и „прву свеску“, којом се послужио при извршењу убиства и која је још била натоплена крвљу невиних жртве. Више ништа није било потребно, па да га полиција с места спроведе у истражни затвор. За тим буде поведена претходна површина истрага. Али једино, што се злочинцу могло нишчупати, беху речи: „Ја сам се осветио!“

На претресу.

Председник: Ј. Стеванчићу, вама је толико и толико година, матори сте доста; било би време, да се једном опаметите. Али, ви сте одвајкада били „сањалица и идеалиста“, а при том мало „незгодна“ карактера. У својој десетој години отпочели сте правити стихове. Суд се потрудио, да неколико таквих састава набави; али, пошто је ствар испитао, уверио се, да то није било потребно, јер се и ови доцнији ништа не разликују од оних првих. Ви сте у своје време читали те стихове својим друговима, али нисте никад могли да поднесете ни најмању критику. У петом разреду убили сте једног ученика, што вам је у шали пребацио, да вам један стих иза два слога сувишна и да вам је предговор мало неучтив. Од то доба само су се умножавали знаци вашег „незгодног“ карактера, напраситости и дрскости. Све, што се зове критика, улевало вам је безграничну одвратност, која се простирала чак и на оне људе, који су се ма и у старо време бавили тим послом. Колико су вас пута могли чути, где јетко узвикујете, да је Бо-а-ло био најбеднији нитков, Белински обичан руски медвед, а Лесинг најгори — полтрон. Али ваши другови и учитељи нису могли ни из далека сањати, до ког ће се степен доцније развити ваша мржња и одвратност према књижевној критици и према свима нашим књижевницима и научарима „који вам завиде“. (Подуже кретање у публици.)

Оптужени: О томе ћу ја проговорити у једном предговору.

Председник: Не прекидајте ме! — Кад сте „свршили науку“, добили сте тамо негде службу. Тамо, у томе надлештву, нисте пропустили, а да не улијете страх својим колегама и својим претпостављенима, које читањем својих песама и „шала“, које својим чудноватим и тајанственим понашањем. Тако, на пример, кад читате новине, често би вас затекли, где вриштите и млатарате — рукама; или подижете грчевито стегнуте песнице и пуштате на уста — пену. Једнога дана, ван себе од гнева, бацили сте у ватру један број „Књижевног Прегледа“, који чак није био ни ваш. (У публици поново кретање и гуњање.) Најзад сте изјавили, да су ваши другови у служби подлаци, а њихов шеф „обрподлац“, да је, у опште, ниско и гадно служити, да се ви тога посла гнушате и — дали сте оставку. Од тада су вас виђали, како трчкарате од редакције до редакције нудећи своје „радове“, који су често бивали одбијани. Ви сте се стављали у заседе, па чим би се каква нова књижара отворила или засновао лист, ви јурнете с „радовима“....

Оптужени (стеже песницу): О томе ћу ја...

Председник: Не прекидајте ме. Ја не нагађам, ја само констатујем. — У људе ује неки страх. Нико се живи више не усуди да отвори књижару, нити да покрене лист, — све је стрепило од ваших „радова“ — а они, који се у том послу затекоше, трпљаху и страдаху... Нико вас више није смео звати ни на вечеру — а то вам је тако драга ствар —

Оптужени (обриса уста, и само се чу једно слатко: ох! ох!)

Председник (продужује): — јер се морао бојати какве „опасне“ здравце, или ти пак, каквог *проспекта*. Прошле године нудили сте свима издавачима једну књигу својих стихова (да ли скупљених списа, шта ли?) под натписом: „*Моја сирочад у овој долини подлости*“, и нисте се устручавали ни најстрашније претње употребљавати, само да изнудите штампање...

Оптужени: О-о! о томе ћу ја у четвртм предговору! И страшно подиже песницу. (У публици се чују узвици: „Ужасан човек!... Ужасан песник тај!“)

Председник: Не одричите, сведоци вас за то оптужују. Најзад сте с револвером у једној а са стиховима у другој руци упали у дућан издавачке фирме Н. Н. & М. М. и претили сте им, да ћете их сместа потући, ако за четврт часа не потпишу уговор о издавању ваших списа. Г. М. М. одговорио вам је, да није обичај њихове фирме, да закључују погодбе с оружјем у руци, јер их то потсећа на смртоносне кораци. На то сте ви подигли револвер, и тамањ хтедoste да опалите, кад уђе „ајнлегерка“ и отме вам оружје.

Оптужени: Ја ћу јој за то платити у петом предговору! (У публици жагор; чује се: „Сирота женска!... Сирота женска!...“)

Председник: Немојте ви, на послетку, овде ником претити!.. Еле, најзад, нађосте издавача. На какав начин? Сам би вас Бог знао. Тек ви га нађосте.

Ваша „... сирочад у овој долини подлости“ угледа света; али се дуго време ни једне новине, ни један критичар, не усудише рећи коју реч о томе.

Оптужени: Па наравно, иначе би то био — конгломерат безусловне опсервације у директиви. Али, јаваш, браћо, јаваш!

Председник: Немојте ви ником да претите, кад вам кажем... На послетку, кад сте једног дана отворили новине, прочитасте у њима приказ свога дела, приказ доста питом и, сразмерно, према вама, похвалан. Два дана доцније био је несрећни писац тога приказа убијен, и то од ваше руке!.. (У публици живо кретање и жагор.) Суд ће о томе сада донети пресуду.

Оптужени: За моју одбрану потребно је само неколико речи, пошто ће се о осталоме претресати у неколико предговора доцније. Чланак покојнога критичара почиње реченицом: „Г. Јевта Стеванчић је обичан стихотворац са врло мало дара...“ Само онај, који није имао никаквих веза са литерарним светом, не зна, да је израз „врло мало дара“ најгрђа увреда, која се може нанети — песнику. Кад бих имао лист, у којем бих се могао бранити, ја бих на то одговорио; али ја сам сироче, коме завиди Академија, кога гони Матица, коме подмећу ногу сва књижевна удружења са својим великим и малим књижевницима и научницима. Другови ме мрзе, јер сам већи од њих; непријатељи ме гоне, јер сам им опасан. Упућен сам само на своје предговоре, а њих ће бити двадесет и неколико. А то је више, него што ће моји списи имати свезака. Моји списи и неће бити ништа друго него сами предговори. Управо због предговора их и покрећем... Био сам, дакле, изгубљен; сви би ми се ругали; прозвали би ме „песником са врло мало дара“ или, можда, краће: „Мали дар“. Морао сам се осветити, и — осветио сам се. (Из публике опет жагор и речи: „Срам те било!.. Убити сиротог критичара!..“)

Председник: Зашто нисте бар покушали, да од појојника измамите исправку?

Оптужени: Како да нисам?... Отишао сам му; објаснио сам му, да не могу допустити, да таква увреда остане на мени; молио сам га и преклињао, да напише други чланак, у коме би констатовао, да сам највећи појетски геније овога столећа. Помислите само, како сам био скроман: ја чак нисам тражио, да каже, да сам највећи у историји, него само овог века. У кратко, ја бих се задовољио, да се он изјасни на тако некакав начин, који не би ранио моје самољубље и не би удио моме гласу. Али, он ми је то одбио. (У публици: „Право је имао!...“)

Председник: Другога дана купили сте у Дубровачкој чаршији за три свеске својих списа — нож, којим...

Оптужени: Варате се. Да живи дубровачка чаршија!.. Али ја га нисам убио њоме. Само сам закључао врата; отворио сам прву свеску својих списа и дотле сам му читао предговор и стихове, док му није ударила крв на уста, на нос и на очи, и док гол није у највећим мукама испустио своју пакосну критичарску душу... Ха, ха, ха! Дивно сам се осветио!.. Жалим само једно, што у ономе кревету нису лежали потрпани сви критичари овога света, па да се угуше у рођеној жучној крви... (У публици врева, колебање и гласови: „Страшан човек!... Ужасна света!... Грозно!... Гадно!..“)

Председник: Ама, ово је канда луд човек...

Оптужени: Молим г. председника, да узме реч на траг, иначе ће и о томе бити речи у деветом предговору. А поротницима стављам на душу судбину незаштићенога песника са његових 15—16 свезака скупљених списа и два пут толико предговора. Нека не забораве, да „јаком иду мрзан и сватови“, и да ће се у двадесет и толико предговора наћи довољно места и за несавесне поротнике... Ја мирно очекујем неправедну пресуду пакоснога суда с уверењем у души, да „на Мари кућа остаје“...

Саслушање сведока.

Различити престоички издавачи излазе пред суд и сведоче, да им је оптужени одиста више пута претио смрћу, ако не пристану на издавање његових списа.

За тим дођоше на ред неколико књижевника, као „вештаци“. Запитани од председника о значењу израза: „са врло мало дара“, употребљеном према човеку песнику, они једнодушно објаснише, да одиста нема суровије увреде и да такав израз неће употребити ни један критичар, који поштује песника.

„Писац, о коме се каже, да има врло мало дара, постаје, тако рећи, непотребан“, објашњава један члан „вештачке комисије“, „нити он има изгледа, да протури и један егземпляр својих списа, па макар их и сам по чаршији нуткао.“

Упитан од председника, други један члан „комисије“: „Да ли је то могуће убити човека самим читањем „песничких“ производа?“ одговори:

„О, могуће је, г. председниче, још како је могуће. Ето, као што ме видите, ја сам, код првих својих списа, изгубио јединицу жену. Бог да јој душу прости! А имао сам једнога пријатеља, коме је на тај начин изгинула цела породица и два три познаника, док и сам није подлегао, јер, на послетку, није ни он био од камена...“

Државни тужилац тражи складну казну за оптуженога, али допушта, да суд узме у вид и олакшавне околности, као што су: пометен живот, неурачунљивост и т. д.

Завршна реч браниоца.

У китњастој беседи тражи бранилац да се оптужени потпуно ослободи. Он скреће суду пажњу на то, да је то први критичар, кога је песник убио, а било је доста случајева, да су критичари побили песнике. „А тужени“, тако завршује бранилац своју реч, „доста се у последње време изменио; дуг истражни затвор припитомио га је. Он ће се у будућности задовољити само тиме, што ће презирати критичаре, што ће их се гнушати. Па онда, скрећем суду пажњу и на потпуну неурачунљивост песникову. Погледајте га само! Зар се оваке особе осуђују и казне?... И законодавац је овакве случајеве предвидео. Зар би човек, код кога би било све у реду, био у стању написати онакав предговор, у коме ружки и грди све од реда. (и још на седам места обећава да ће још више ружити и грдити), у коме проглашава себе јединим песником, — кога, не знам зашто, све од реда гони у овој земљи, — јединим поштеним и добродушним човеком. У кратко, господо, смилујте се

на оца уставовог близанчета — које нам је још једино у животу — и ослободите га, па да идемо на вечеру.“

Сви погледаше на оптуженога, а он развукао лице, па се цери.

Пресуда.

После дужега договарања донесе суд одлуку, да се оптужени — с обзиром на наводе државнога тужиоца и у вези са разлозима, које је навео бранилац оптуженога, признавајући то и то — пусти на слободу, под том једином погодбом, да ствар на овој првој свесци легне. —

Satanino.

ПОЗОРИШНА ХРОНИКА

О позоришној публици. — „Јулије Цезар“ трагедија у 5 чинова од Шекспира. Превод од М. П. Шапчанина.

Ви се ваљда питате: шта се то може рећи о позоришној публици? Можда држите да ћу се ја овом приликом ископистити чак и на публику да и њу „изгрдим“, (као што сам „изгрдио“ све остало по Позоришту и око њега) што не долази на представе? Не, ако то мислите варате се. Сваки је господар свога новца и своје слободе, само ја желим да исправим нека погрешна мишљења што владају о позоришној публици и њеном укусу. Мени изгледа врло неподесна та подела публике по категоријама, која влада код позоришног света, као једно неизменљиво правило. Треба једном рашчистити с тим питањем: шта је то публика? И бити на чисто: због кога се дају ове представе у Краљ. Срп. Нар. Позоришту?

Ви видите да је наше, српско друштво још врло младо, па онда морате признати да не може ни имати какво, да га тако назовем — друштвено образовање, т. ј. да друштво само собом може образовати једног свога члана, него се све образовање добија само у школама. Не говорим овде о ретким и светлим примерима самоуштва. То су јаки индивидуалитети, а такви су у сваком друштву велики изузетци. Ја узимам обичну људску природу, гомилу школованих с једне, и гомилу нешколованих с друге стране. Па и из ове друге гомиле изађу оне, који су се одали каријери више мање књижевничкој, у којој су имали начина и могућности накнадити оно, што им школовање није дало. Говорим просто о онима, који су се образовали да буду образовани људи, и онима, (а ти су у огромној већини) који нису имали тако претенцијозан циљ, но су се одали каквом практичном и корисном послу од кога се може свакодневно живети, т. ј. трговини, занатима, шпекулацији и т. д. Између те две категорије код нас, по несрећи, постоји огромна разлика, која јамачно није тако велика у ствари, колико по претензијама. Још се код нас не сматра да треба бити образован, па ма какав се посао радио, нити се та два елемента мешају међу собом, а нарочито тај просвећенији елемент не

утиче ни уколико или врло мало на овај други. То можда долази услед веома малог броја збиљски образованих људи, па се због тога човек не може ни образовати у друштву једино трењем са образованом масом која га окружава. У Паризу ће један неук младић чути више језгровитих, паметних и учених разговора и препирака у оној малој гостионици, где се буде хранио у Латинском Кварту, но што може чути у нашој Академији Наука. (Овим не мислим кудити Академију, но само констатовати нашу сиромаштину и у том погледу. Иначе какви смо ми таква нам је и Академија. Баш кад би се најпаметније радило не би могла бити много боља.) Али у Паризу има неколико хиљада листова, тамо кинте свакодневна јавна предавања, митинзи, конференције, приватна предавања по клубовима и друштвима и т. д. где човек може научити најразноврсније ствари а да не мора баш посећивати предавања макар каквог професора, који је по кадкад глупљи од многог свог ђака.

Код нас свега тога нема нити се ко стара да то створи, па чак и оно што је је било, или што још неким чудом постоји, нашло се људи, који то даве и угушују. Није онда никакво чудо што се код нас још и рђаво пише и још горе говори. Чудо је само како већ до сад нисмо омутавили.

Из те разлике никло је, створено је једно име којим се крсте образовани људи, које је већ гадно од претензијозности и надутости. Тај је израз *интелигенција*, који још само код Руса постоји. У Србији, дакле, постоји једна „наша интелигенција“ и онај кусур, „неинтелигенција.“

Према тој су се подели увек и позоришне Управе равнале, и зато јој је репертоар састављан из комада за интелигенцију и из „комада за касу“ т. ј. за животиње и глупаке.

Непојмљиво је од куд и како се створило то мишљење код позоришних људи о публици! А нарочито је чудно да се та разлика усвојила као један сасвим јасан и потпуно доказан факт! Кад год говорим с каквим човеком од Позоришта, увек ми понови као један класички адажио: „јест, нпр. „Кућна капица“ је комад глуп, рђав и неморалан, али он увек пуни кућу. Међутим то је нетачно. Ја пратим позориште — и у опште позоришта — има већ 15 година, и уверио сам се да је на таквим комадима увек пуно света, не због њих самих, но због прилика и због дана када се дају. Ти, тако звани, „комади за касу“ дају се обично о великим празницима, кад цео раднички свет може и хоће пошто по то да дође у Позориште. Они, дакле, нису ни појма имали о таквим комадима, и њима би се допали још више, бољи комади. Није, дакле, публика Управи наметла свој рђав укус, но је Управа потцењујући укус те публике, давала увек којекакве глупости и бљувотине, и тако јој је управо наметла те комаде. Сад, природно је да се та публика брзо навикла и на њих, али су они постали код ње популарни кривицом Управе. Да је Управа приређивала лепше и боље комаде за такве представе, они би се још више допали публици. Требало је се користити тим приликама, које натерују публику у Позориште, па им позориште омити и укус у неколико облагородити лепим, здравим и патриотским представама. Наравно, то не значи да зато одмах треба давати на први дан Божића „Ха-

млета“ или други тежак комад, него то је на Управи да учина избор, који задовољава све захтеве.

Такође је погрешно што се мисли да таква празнична публика не уме да пени ни комаде ни игру глумаца, па се у таквим приликама дају преставе са најхућом поделом. Тај начин ваља изменити, па ако се жели и најширој публици омити Позориште, ваља у те дане, кад таква публика доспе да дође, давати добре и допадљиве комаде са најбољом поделом улога. Боље је да г-ђица Нигринова у место 10—12 пута месечно, игра 4—5 пута, али да игра и овим данима.

И најзад, врло је погрешно мишљење да је онда „пуна кућа“ и да онда Позоришту „добро иде“, кад се напуни II и III галерија. Наравно да је и то неко добро, пошто се она публика, што скупије плаћа, већ сасвим одбила од Позоришта. Али треба знати да скупа места држе Позоришта, а данас скупа места плаћају поглавито имућни људи, а сви су већином видели и Позоришта на страни, па им треба мало више но што се то обично пружа III-хој галерији. Иначе треба сажаљевати што се наш богатији свет толико одбио од Позоришта. А да и не помињем наше „великодостојнике“, који бар имају ту извину, што су махом у лошем финансијском стању. Је-ли когод видео кадгод каквог ђенерала у Позоришту? А саветника? У опште жењени људи слабо долазе у Позориште. Док је човек бећар он се и виђа, па кад испроси он доведе два трипут заручницу у Позориште и онда чим је гуја уједе те се венча — већ више њена нога не крочи у Позориште.

У кратко:

Позоришна Управа треба да тражи начина како би што више привукла богатију публику у Позориште, а треба да се труди омити и радничкој класи ову забаву. То ће постићи само ако представе, што се буду давале у дане кад ова публика долази у позориште, буду што брижљивије и што марљивије приређене. Те прилике треба употребити па у колико је могуће и облагородити укус тој публици, као што на томе раде сва светска Нар. Позоришта. У Француској се као популарне представе никад не дају најгоре лакрдије, него најсимпатичнија ремек дела из класичне књижевности.

А публика би требала имати на уму, да докле год Србија буде била овако мала, похађање Народног Позоришта остаће увек донекле и ствар патриотизма. Ја знам да се и тај патриотизам већ код нас прилично отрцао, и да данас, кад не знамо где нам је глава, људима није до Позоришта, али ипак се мора водити рачуна о државним и земаљским установама, кад се већ заузима високи ранг у Држави.

Једва ми остаде неколико речи за „Јулија Цезара“ ту дивну трагедију Шекспирову! Највећи драмски песник свију времена и народа узео да опева једног од највећих људи у историји човечанства! Канда је тај предмет донекле импоновао и самом Шекспиру, те га је у неколико обишао. И заиста Цезар у комаду који носи његово име, јавља се само двапут и једанпут само у пролазу. Комад би се пре могао звати „Марко Брут“ или бар „Смрт Јулија Цезара.“ Јер и ако цео комад почива само на имену Цезареву, и ако се кроз цео

комад само о њему говори, и ако је његово име узрок и повод свима радњама у овом комаду, ипак је он најмање разрађен. Док су и Брут и Антоније и Касије дивно осликани. Овај комад Шекспиров није од најпознатијих публици, међутим у њему се налазе два урнека над урнецима, две беседе, које су савршенство у своме роду. Ко год није отишао да чује говор Антонијев и Брутов, нека зна да је грдно много изгубио. Само да је до мене стајало, ја бих пре давао „Цезара“ у Зечевићевом преводу. Изгледа ми некако згоднија ова ствар у стиховима; а није ни он рђаво превео. У осталом ни један ни други превод није с оригинала, а то је штета.

Комад је текао до зла Бога рђаво, да је жалост било погледати га. У дворници је опет било тако хладно да сам ја при крају представе просто цвокотао. Тако се мени Управа свети. Али како су они јадни глумци издржали у оним костимима римским полуголишави! Ја се само чудим како трају!

Spectator.

ЗАНИМЉИВЕ СИТНИЦЕ

Пукотине у Сикстинској капели. Кад је Михаило Анџело, по налогу папе Јулија II, противу своје жеље, примио се да декорише Сикстинску капелу, онда се на фрескама на много места показала плесан.

Уметник саопшти о томе папи и примети:

— Догодио се оно, што сам предсказивао; тај посао није за мене, него за Рафајила.

Али папа није ништа хтео да чује. Он позове архитекта Сан-Гала, да чује његово мишљење, и овај посаветује Михаила Анџела да сипа мало мање воде у цемент.

Михаило Анџело опет, да би се избавио посла, који му је наметнут преко његове воље, прибегне лукавству. Радећи неко време, он изјави папи своја страховања о сигурности сводова капеле и објави, да побочни зидови не могу одржати свода.

Ипак архитекта Бриманте, коме се папа обратио за савет, умири овога и на томе се сврши.

Мало затим пукотине се покажу и страховања Михаила Анџела нису била неоснована. Тада с поља буду подигнути камени подупирачи, који постоје и данас.

Пукотине су у ствари биле само лукавство Анџелово. Он је насликао пукотине, и у току неколико стотина година, уметници су копирали фреске и непримећујући да су неке пукотине израђене вештачки.

Бизмаркове успомене. Прво издање „Бизмаркових“ успомена распродато је до последње књиге. Сад издавач спрема још 318.000 екземплара, што износи суму од 6½ милијуна марака, и то је само почетак. Да се прво издање пусти у саобраћај требало је за повез 5 вагона картона, 98 хиљада јарда воштављевог платна, 400 комада телећих кожа, око 18 хиљада марака за позлату и 14 хиљада марака за лепљење.

На повезу радило је 732 душе у току 15 дана.

ИСПРАВКА

У пр. броју а у „Одговор г. Љ. Стојановићу на његово писмо“, учињене су две штампарске погрешке, које јако квари смисао.

1) у 22 реду стр. 34 стоји „...јер господски није никакав придев за означавање вере, као нпр. турски или јеврејски“... а треба: „јер господски није никакав придев за означавање вере, као што би се по нужди могло рећи нпр. за турски или јеврејски“... Јер ма да су то придеви за народност, њих би прост човек у обичном говору могао употребити и за веру нпр. турска вера итд.

2) на истој стр. у 6 реду одоздо: „...по самој тој реченици могли извести да г. Љуба није ни горњи смисао „господски а не хришћански“ разумео. А треба: *Зар ни смо* по самој тој реченици могли извести да г. Љуба није ни горњи смисао „господски а не хришћански“ разумео?“. Моле се читаоци да ово исправе.

БЕЛЕШКЕ ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ И УМЕТНОСТИ

Изишла је из штампе књига **Милићев гроб** слика из сеоског живота од *Мих. Сретеновића*. Књига износи 6 табака а цена јој је 80 п. д. Штампарска је израда чиста и лепа. О самој књизи проговоримо у једном од идущих бројева, а за сада је препоручујемо.

Молимо наше скупљаче, и прешилашнике, да нам до краја ове године пошаљу дугујућу преш-плашу, јер од нове године никоме се „Звезда“ ко дугује сласти меће.

НАПОМЕНА АДМИНИСТРАЦИЈЕ

Важно за трговце.

За нову годину штампаћемо „Звезду“ у 8000 примерака. Ко од г. г. трговаца пошаље оглас, који ћемо рачунати по обичној цени, молимо га у исто време да нам пошаље и списак својих муштерија, овде и унутрашности, како би им могли лист бесплатно послати.

радост да се није и већа несрећа десила, на што ми она рече да је као американка навикнута на несреће железничке; она је до сада претурнала преко своје главе три судара, и тада се као неким чудом спасла од извесне смрти. На американским железницама се унесреће сваке године до 39.000 људи, од којег броја 3.600 не остаје у животу.

Ми смо говорили међу собом немачки.

Госпа је бивала све више и више разговорнија; она рече да говор не смеће Мистер Жем (тако се звао млади сапутник), јер је глуво-нем.

Ја је заштах да ли је још од рођења глув и нем?

„Није,“ одговори госпа. „Он је у трећој годани већ говорио као какав маторец, када је једнога дана испео из кола, и тако изгубио потпуно говор.“

„Он ће можда временом опет проговорити. Ја знам једног дечка који је до десете године био глув и нем, док је овога лета положио испит зрелости.“

Сад ми саопшти госпа, што је до сад ради дечакове болести учињено. Отац га је дао прегледати у свима европским заводима за глухо-неме. Сад се баш враћају из једног талијанског завода, где се деца обучавају на разумевање помоћу разних знакова, који се претима дају, док је у Немачкој већ преовладала Харниксова метода, т. ј. да деца науче разумевати помоћу кретања усница и језика.

Ја споменух и то, да знам једног глухонемого слагача, који сасвим разговарно говори и чита, само што му је глас доста слаб.

„Мистер Жем ће дотле остати у једном пиришком приватном заводу, док не научи добро да говори.“

Док смо нас двоје разговарали, дотле је сиромаш Мистер Жем седео међу нама непомично и с полу отвореним очима

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАЈЛЕПШЕ ПРОЛЕТЊЕ ЦВЕЋЕ САД СЕ САДИ

Зумбули за сакенје	1 ком.	40 п.д.
Зумбули „ баште дупле	1 „	25 „
Лале за сакенје дупле	1 „	5 „
Лале „ „ и баште	100 „	3 — дин.
Тацете за сак. и башт.	1 „	10 п.д.
Зеленкаде за сак. дупл.	1 „	10 „
Зеленкаде „ башту „	100 „	3 — дин.
Крокуси за баште	100 „	3 — „

За унутрашњост шаљем поштом. Ко пошаље новац за робу у напред и 20 п. д. за препоруку, томе шаљем плаћеном поштарином. Место новца примам марке таксене и поштанске.

Тодор Мраовић Београд
књ. Мих. улица.

7, 8—10

ВИЛИ В. ФЕЛДМАН

ТАПЕТАР

Дубровачка улица бр. 20.

препоручује своје огромно, и у Србији највеће стовариште

СОБНОГ НАМЕШТАЈА

са ценом 20% ниже но игде, а то с тога што је горе именовани тапетар имао ретку срећу, да за готов новац покупује у једној бечкој фабрици мебла, која је преселена за Берлин, најфинију свилу, штофове и све што у делокруг тапетарског ресора спада; и према томе је у могућности да ове и целе 1899 год. конкурише свима тапетарима са горњим 20%.

Нарочито обраћам пажњу да се у мојој радњи продају **ТОНЕТОВЕ СТОЛИЦЕ**. У огромноме избору: салонски намештај и гарнитуре свилене, плишане, штофане; златна огледала у разним величинама, мат и политирана огледала. Разне декорације, за салоне, спаваће собе, трпезарије у највећем избору политираних и мат.

Астала разних: никланих, емалираних и т. д. и т. д.

2, 7—10

ЦВЕЋАРСКА ТРГОВИНА

ТОДОРА МРАОВИЋА — БЕОГРАД

Има сваки дан природних свежих ружа, камелија Бурђевка, каранфила, зумбула и т. д.

Израђује:

Пукете деверске у најфинијим свиленим манжетнама;

Пукете за честитања прошевине, концерте и т. д.

Корпе разне елегантне од свежег природног и вештачког цвећа;

Пукете за прса у разним величинама и облицима;

Венце од свежег и природног лишћа и цвећа за погребе;

Венце уметничке од лавровог лишћа са траком и без траке;

Венце од природног сувог цвећа за погребе и у опште за гробове. Ово се цвеће на гробовима најдуже држи;

Палме разне величине природне, препариране у врло великом избору. Ове се палме не разликују од свежих;

Пукета макартових за украс салона, најлепше ранжирани од финог обојеног и бронзаног материјала.

Израда је најмодернија и врло укусна.

Услуга тачна и солидна. Цене умерене.

За унутрашњост шаље железницом и поштом брижљиво упаковано, тако, да путовање од 4 до 5 дана издржи цвеће потпуно свеже.

Адреса за телеграм: Мраовић Београд.

ЦЕНОВНИК ШАЉЕ СВАКОМЕ БЕСПЛАТНО.

4, 7—10

Власници: Ст. М. Веселиновић и Павловић и Стојановић. Штамп. Павловић и Стојановић дубров. ул. бр. 9. — Уреди. Ј. М. Веселиновић.